

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Святослава Ігоровича Судіка**, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища – у 2022 році закінчив магістратуру Харківського національного університету мистецтв за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Виконав акредитовану освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії «Музичне мистецтво».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського Міністерства культури та інформаційної політики України від 29 червня 2026 року № 122, у складі:

ГРЕБЕНЮК Наталія Євгеніївна – докторка мистецтвознавства, професорка, професорка кафедри сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського – голова;

ЛОБОДА Лариса Миколаївна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, деканка вокально-хорового факультету Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової – офіційний опонент;

ГГОЛАЄВА-ЮРЧЕНКО Вікторія Олександрівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури – офіційний опонент;

ЖАРКІХ Тетяна Василівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського – рецензент.

ХУТОРСЬКА Анна Йосипівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, в.о. завідувача кафедри сценічної мови Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського – рецензент

на засіданні 28 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво **Судіку Святославу Ігоровичу** на підставі публічного захисту дисертації «Оперна творчість Ніколи Порпори у контексті виконавської практики останньої третини ХХ – першої чверті ХХІ століть» за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Дисертацію виконано в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського Міністерства культури України.

Науковий керівник – Сухленко Ірина Юріївна, кандидат мистецтвознавства, професор, перший проректор Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого державною мовою рукопису, що містить науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень. Дисертація є завершеною і самостійною науковою працею. Актуальність обраної теми дослідження обумовлена: 1) визначальною роллю історично-інформованого виконавства у культурі останньої третини ХХ – першої чверті ХХІ століть; 2) потребою заповнення наявних «лаун» вітчизняного музикознавства, пов'язаних з відсутністю системних праць про життєтворчість Н. Порпори; 3) необхідністю наукового осмислення провідних стратегій репрезентації оперної спадщини Н. Порпори у сучасній виконавській практиці.

Дисертація висвітлює значущі для сучасної науки питання, має наукову новизну та практичну цінність, містить низку нових, актуальних та достовірних результатів, що засвідчують важливість проведеного дослідження для сучасного музикознавства та мистецької практики. Вимоги щодо оформлення дисертації виконано.

Здобувач має 3 наукові публікації за темою дисертації у спеціалізованих фахових виданнях, затверджених МОН України:

1. Судік, С. (2025). Педагогічна діяльність Н. Порпори в історії вокального мистецтва. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 76, 242– 255. DOI: 10.34064/khnum1-76.14.
2. Судік, С. (2025). Творчість Н. Порпори: спроба періодизації. Аспекти історичного музикознавства, 41, 74– 87. DOI: 10.34064/khnum2-41.04.
3. Судік, С. (2026). «Поліфем» Н. Порпори крізь призму феномена режисерської опери. Аспекти історичного музикознавства, 42, 84–97. DOI: 10.34064/khnum2-42.04

У дискусії взяли участь, поставили питання та висловили зауваження:

ЛОБОДА Лариса Миколаївна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, деканка вокально-хорового факультету Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової – офіційний опонент, із питанням: дисертації Ви порівнюєте інтерпретації арії «Високий Юпітер» / Alto Giove у виконанні Філіппа Жарускі та Сімоні Кермес. Чи можна на цьому прикладі стверджувати, що тип голосу стає не лише тембровим, а й смислотворчим чинником інтерпретації? І яка з двох моделей – контратенорова чи сопранова – на Вашу думку, є ближчою до стилістичної природи музики Н. Порпори?

На питання здобувач надав повну відповідь, яка задовольнила опонентку, зокрема наголосив, що тип голосу в цьому випадку справді є смислотворчим чинником. Філіпп Жарусскі завдяки контратеноровому тембру актуалізує історичну пам'ять про першого виконавця арії – Фаріnellі. У його інтерпретації переважають темброва прозорість, плавність вокальної лінії та внутрішня зосередженість. Тому арія сприймається майже як молитовний монолог, у якому вокальна краса підпорядкована стану спокою і вдячності.

Сімон Кермес розкриває інший потенціал цієї музики. Її сопранова інтерпретація відзначається більшою тембровою насиченістю, емоційною відкритістю та театральною спрямованістю. Якщо у виконанні Ф. Жарусскі домінує лінія, то у виконанні С. Кермес – жест і безпосереднє звернення до слухача.

ГІГОЛАЄВА-ЮРЧЕНКО Вікторія Олександрівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури – офіційний опонент; із питаннями: 1) Які основні чинники, на Вашу думку, найбільше вплинули на повернення опер Н. Порпори до сучасного концертного й театального репертуару: розвиток історично інформованого виконавства, діяльність окремих виконавців, фестивальний рух чи цифрові технології? 2) Яке практичне значення результати Вашого дослідження можуть мати для українських оперних театрів, музичних академій та виконавців, які планують звернутися до барокового репертуару?

На питання здобувач надав повну відповідь, яка задовольнила рецензентку, зокрема зазначив що якщо визначати головний чинник, то ним, безумовно, є розвиток історично інформованого виконавства. Саме НІРР привернув увагу виконавців до барокової, орнаментики, basso continuo, риторики афектів і специфічного вокального звуковедення. Без формування такої стилістичної компетентності значна частина опер Н. Порпори залишалася б надзвичайно складною для переконливого сучасного виконання.

Однак у реальній практиці повернення відбулося завдяки взаємодії кількох чинників. Надзвичайно важливим став розвиток мистецтва контратенорів, Не менш значущою є діяльність конкретних співаків, диригентів, режисерів і продюсерів, зокрема тих, хто перетворює окремий проєкт на системну програму відродження рідкісної opera seria.

ХУТОРСЬКА Анна Йосифівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, в.о. завідувача кафедри сценічної мови Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського – рецензент, із питаннями: як Ви оцінюєте перспективи впровадження оперної спадщини Порпори у

виконавську практику та освітній процес вищих навчальних тих мистецьких закладів України? Що саме перешкоджає її ревіталізації на вітчизняній сцені?

На питання здобувач надав повну відповідь, яка задовольнила рецензентку, наголосивши, що щосновними перешкодами для сценічної ревіталізації опер Н. Порпори в Україні є обмежена доступність партитур і виконавських редакцій, недостатня кількість колективів, які системно працюють з історичними інструментами, а також потреба у спеціальній підготовці вокалістів, диригентів і концертмейстерів. Повномасштабна постановка барокової опери потребує значних фінансових та організаційних ресурсів. Додатковою проблемою є недостатня обізнаність широкої аудиторії з творчістю композитора.

ЖАРКІХ Тетяна Василівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського – рецензент із питанням, зокрема: поняття «стратегія репрезентації» є концептуально важливим для Вашої дисертації. Чи можете Ви сформулювати його авторське визначення та пояснити, чим воно відрізняється від понять «виконавська стратегія» (у розумінні Ю. Ніколаєвської) та «інтерпретація»?

На питання здобувач надав повну відповідь, яка задовольнила опонентку, зокрема зазначив, що стратегія репрезентації є ширшоким поняттям. Вона охоплює не лише власне виконання, а й вибір репертуару, реконструкцію партитури, формат проекту, діяльність театру, фестивалю, диригента, режисера або звукозаписної компанії, а також аудіовізуальну фіксацію та поширення результату. Одна стратегія репрезентації може включати декілька виконавських стратегій та інтерпретацій.

У дисертації визначено три провідні стратегії репрезентації оперної спадщини Н. Порпори: історично інформоване виконавство, режисерську актуалізацію та цифрову репрезентацію. У сучасній практиці вони можуть взаємодіяти в межах одного проекту. Отже, інтерпретація відповідає на питання, як прочитується твір, виконавська стратегія – як виконавець організовує його художнє втілення, а стратегія репрезентації – яким способом твір повертається до культурного обігу та стає доступним сучасній аудиторії.

ГРЕБЕНЮК Наталія Євгеніївна – докторка мистецтвознавства, професорка, професорка кафедри сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського – голова, із питаннями, зокрема: у сучасній рецепції опер Н. Порпори основна увага часто зосереджується на партіях, створених для співаків-кастратів, і на мистецтві сучасних контратенорів. Чи не звучує це уявлення про вокальну драматургію композитора? Яку функцію в його операх виконують низькі чоловічі голоси, зокрема партія Поліфема?

На питання здобувач надав повні відповіді, які задовольнили голову ради. Зокрема, зазначив, що Саме розвиток мистецтва сучасних контратенорів значною мірою зробив можливим повернення цього репертуару. Однак зведення вокального театру Н. Порпори виключно до високих чоловічих голосів справді було б спрощенням.

Композитор вибудовує оперну драматургію як систему тембрових і афективних контрастів. Низькі чоловічі голоси створюють у ній не лише звукову опору, а й окремий драматургічний полюс, пов'язаний із владою, силою, загрозою, сакральним або комічно-гротескним началом.

Особливо показовою є партія Поліфема. Його низький голос утворює виразну темброву протизагу високим партіям Ачі та Улісса, завдяки чому любовний і міфологічний конфлікти набувають акустичної конкретності. Водночас ця партія не зводиться до масивного або статичного звучання. Вона потребує риторичної гнучкості, чіткої декламації, дихальної витривалості, а в окремих епізодах – колоратурної рухливості

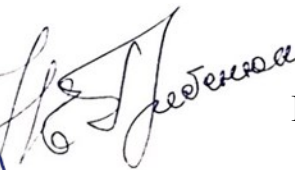
Результати відкритого голосування
«За» проголосували 5 членів ради,
«Проти» проголосувало 0 членів ради,
«Проти» проголосувало 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Судіку Святославу Ігоровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Н.Є. Гребенюк